

## **Замбуруғларга қарши воситалар (фунгицидлар) мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўлганлиги даражаси ҳамда рақобат муҳити тўғрисида МАЪЛУМОТ**

Рақобат қўмитаси томонидан ТИФ ТН коди 3808923000 остидаги **замбуруғларга қарши воситалар (фунгицидлар)** товар бозоридаги рақобат муҳитини таҳлил қилиш ҳамда ички бозорнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлиги даражасини аниқлаш бўйича ўрганилди.

*Фунгицидлар замбуруғ (грибок) касалликларига қарши ишлатиладиган кимёвий воситалар бўлиб, асосан қишлоқ хўжалиги экинларини муҳофаза қилишда ишлатилади.*

Ўрганиш Миллий статистика қўмитасининг 2023 йил учун саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмлари маълумотлар базаси ҳамда Божхона қўмитасининг импорт ва экспорт маълумотларига асосан ўтказилди.

### **I. Фунгицидларнинг импорт ва экспорт ҳолати.**

2023 йилда **6 та** корхона томонидан **5 та** давлатдан қиймати **783 минг АҚШ доллари**га тенг бўлган **63 тн** фунгицидлар **импорт** қилинган. Импорт қилинган маҳсулотларнинг **69 фоизи** – Литва, **20 фоизи** – Хиндистон, **9 фоизи** – Хитой, **2 фоизи** эса бошқа **2 та** давлатлар ҳиссасига тўғри келади.

Импортнинг концентрация даражаси ўрганилганда **энг йирик 2 та** импорт қилувчи корхона ҳиссасига жами импортнинг **96 фоизи** тўғри келган. Шунингдек, импорт асосида олиб келинган фунгицидларнинг **ўртача нархи 1 тн** учун **12,4 минг долларга** тўғри келган. 2023 йилда республикадан экспорт амалга оширилмаган.

### **II. Ички бозордаги рақобат ҳолати.**

Таҳлиллар доирасида фунгицидлар ишлаб чиқариш бозоридаги рақобат ҳолати халқаро тан олинган **ННІ (Херфиндал-Хиршман индекси)** орқали баҳоланди.

Миллий статистика қўмитасининг расмий маълумотларига кўра, 2023 йилда фақатгина **1 та** хўжалик юритувчи субъект томонидан фунгицидлар ишлаб чиқарилган.

Хўжалик юритувчи субъектлар сони ва ишлаб чиқариш ҳажмлари маълумотлари асосида **ННІ** ҳисобланганда, индекс натижаси **10 000 пунктга** тенг бўлганлиги ва ушбу товар бозорида **рақобат муҳити ривожланмаганлиги** аниқланди.

*Маълумот учун: ННІ (Херфиндал-Хиршман индекси) бозордаги рақобат муҳитини баҳолаш ва концентрация даражасини аниқлаш учун фойдаланилади. Унга кўра, ННІ кўрсаткич 0 дан 1500 пунктгача бўлганда рақобат муҳити ривожланган, 1500 дан 2500 пунктгача бўлганда рақобат муҳити етарлича ривожланмаган, 2500 дан 10 000 пунктгача бўлганда бозор юқори даражада монополашган ҳисобланади.*

### **III. Ички бозорнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлиги даражаси.**

Миллий статистика қўмитаси ва Божхона қўмитасининг 2023 йил бўйича расмий статистика маълумотларига асосан ички бозорда ТИФ ТН коди 3808923000 остидаги фунгицидлар маҳсулотининг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлиги даражаси аниқланди.

*Маълумот учун, мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлиги даражасини аниқлаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 декабрдаги 303-сонли қарорида белгиланган тартибда ҳисобланди.*

2023 йил давомида мамлакатимизда қиймати фақатгина 54 млн сўмлик **3 тн** фунгицидлар ишлаб чиқарилган.

Мазкур маълумотлар асосида фунгицидларнинг мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан тўйинганлик даражаси 2023 йилда **4,5 фоиз**ни ташкил этганлиги аниқланди.

*Маълумот учун, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 декабрдаги 303-сонли қарорига асосан товар бозори ҳажмида мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар улуши 80 фоиздан кўп бўлганда бозор товар билан тўйинган ҳисобланади ва мазкур улуш ушбу кўрсаткичдан кам бўлганда товар билан тўйинмаган ҳисобланади.*

### **IV. Хулоса.**

ТИФ ТН коди 3808923000 остидаги замбуруғларга қарши воситалар (фунгицидлар)нинг тўйинганлик даражаси **4,5 фоиз**ни ташкил этиши ҳамда ички бозорда мазкур маҳсулотга бўлган талабнинг юқорилиги сабабли, ушбу маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича **янги лойиҳаларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.**